

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 23. 3. 2012
COM(2012) 128 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

týkajúce sa

stratégie Európskej únie pre región Baltského mora

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

týkajúce sa

stratégie Európskej únie pre región Baltského mora

1. Úvod

Baltské more je naďalej jednou z najzraniteľnejších oblastí Európy. Každé leto v ňom kvitnú riasy a cez jeho najužšie a najplytšie prielivy pláva čoraz viac stále väčších lodí. Rozdelenia, ktoré vznikli v minulosti, nie sú ešte stále prekonané. Výskum, inovácie a obchodné vzťahy je potrebné posilniť; dopravné a energetické prepojenia majú veľké nedostatky – východné a severné časti tohto regiónu sú ešte stále príliš často izolované od zvyšku EÚ.

Z týchto dôvodov Európska komisia v júni 2009 na žiadosť Európskej rady prijala stratégiu EÚ pre región Baltského mora. Táto stratégia sa zaoberá hlavnými výzvami, ako je udržateľný stav životného prostredia, prosperita, dostupnosť, bezpečnosť a ochrana, ale aj príležitosťami na to, aby sa z tejto oblasti stal integrovaný región otvorený svetu a zameraný na budúcnosť, jeden z „najlepších regiónov Európy“. Jej cieľom je koordinovať činnosť členských štátov, regiónov a obcí, EÚ, celobaltských organizácií, finančných inštitúcií a mimovládnych subjektov v záujme účinnejšieho rozvoja tohto regiónu. Uvedenou stratégiou sa tiež zabezpečuje regionálne vykonávanie integrovanej námornej politiky.

Komisia v júni 2011 zverejnila správu o pokroku.¹ Rada pre všeobecné záležitosti následne 15. novembra 2011 prijala závery, v ktorých vyzvala „Európsku komisiu, aby do začiatku roka 2012 preskúmala stratégiu Európskej únie pre región Baltského mora“. Toto oznámenie je odpoveďou na túto požiadavku, pričom obsahuje návrhy ako:

- zlepšiť strategické zameranie,
- zosúladiť politiky a financovanie,
- objasniť zodpovednosť jednotlivých aktérov,
- zlepšiť komunikáciu.

V stratégii sa musia odrážať ciele inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu stanovené v stratégii Európa 2020 a vývoj politik EÚ vrátane významu, ktorý sa v rámci navrhovaného viacročného finančného rámca prikladá spolupráci, navrhované reformy politiky súdržnosti (hlavne užšie tematické zameranie) a postavenie makroregionálnych stratégií a stratégií pre morské oblasti v rámci spoločného strategického rámca, partnerských zmlúv a operačných programov.

Spolupráca v rámci regiónu Baltského mora posilňuje a uľahčuje ďalšie politiky EÚ, ako napríklad politiku v oblasti zmeny klímy, rámcový program pre výskum a inovácie Horizont

---

¹ KOM(2011) 381 v konečnom znení.

2020 a program „Erasmus pre všetkých“ v oblasti vzdelávania, a prispieva k uskutočňovaniu integrovanej námornej politiky a politiky v oblasti transeurópskej dopravnej siete (TEN-T). Zo súčasnej činnosti vyplýva, že tento makroregionálny prístup prináša vo vzťahu k pokroku nový prvok spolupráce a praktickej realizácie.

2. Smerom k novému strategickému rámcu

V dnešných časoch obmedzených verejných rozpočtov majú zásadný význam inovatívne prístupy, ktoré umožňujú čo najlepšie využitie politík a dostupných finančných prostriedkov. Makroregionálny prístup poskytuje integrovaný rámec, v ktorom je možné riešiť výzvy, ktoré presahujú úroveň jednotlivých členských štátov, ale sú príliš konkrétne na to, aby sa riešili na úrovni členských štátov EÚ-27.

V záujme lepšieho zamerania a smerovania stratégie je potrebné jasnejšie vymedziť kľúčové ciele a stanoviť, ako sa majú dosiahnuť. Preto sa v tomto oznámení vymedzujú pre stratégiu tri **celkové ciele**, z ktorých každý dopĺňajú ukazovatele a ciele. Týmito kľúčovými cieľmi sú:

- záchrana mora
- prepojenie regiónu a
- zvyšovanie prosperity.

Vzniká tak nový rámec, v rámci ktorého je možné naplniť odporúčania Rady.

2.1. Politický záujem

V záujme udržania politického záujmu na vysokej úrovni je potrebné, aby boli výsledky stratégie jasnejšie, a to tak na úrovni jednotlivých štátov, ako aj na úrovni EÚ. V súlade s požiadavkou Rady by táto stratégia mala byť podľa potreby zahrnutá do programu príslušných zoskupení Rady ministrov. Na stratégiu by sa malo prihliadať aj v rámci diskusií o rozpočte a ďalších diskusií.

Je potrebné väčšmi zapojiť aktérov na regionálnej a miestnej úrovni. Touto otázkou sa zaoberajú nové nariadenia o politike súdržnosti, v ktorých sa navrhuje, že pri vypracovávaní a uskutočňovaní nových programov by sa mali zohľadňovať makroregionálne stratégie.

Politický záujem sa musí pretaviť do záväzkov v oblasti administratívneho zabezpečenia, teda do dostatočného počtu pridelených zamestnancov a ich kontinuity.

2.2. Zosúladenie politiky

Politické riešenia by mali odrážať územný charakter výziev, ktorým tento región čelí, a príležitostí, ktoré ponúka. Politické iniciatívy by mali byť koherentné a mali by podporovať synergie. Dobrým príkladom je napríklad navrhované začlenenie problematiky zmeny klímy do politiky súdržnosti. Komisia bude pravidelne monitorovať vývoj jednotlivých politík, aby zabezpečila ich súlad s cieľmi makroregionu.

Zohľadňovaním makroregionálneho hľadiska môžu príslušné pracovné skupiny Rady a výbory Parlamentu prispieť k tomu, aby politiky prinášali pozitívne výsledky z hľadiska

územného vplyvu a súdržnosti. Vzhľadom na medziodvetvový charakter tejto stratégie sa odporúča, aby sa jej vykonávanie pravidelne sledovalo v príslušných zoskupeniach Rady.

Podobný prístup je potrebné uplatňovať aj na regionálnej, subregionálnej a štátnej úrovni, pričom činnosti v oblasti politik musí sprevádzať vyhodnocovanie situácie na všetkých úrovniach.

2.3. Zosúladienie financovania

Vzhľadom na súčasnú hospodársku situáciu Komisia zdôrazňuje potrebu účinného využívania existujúcich rozpočtových prostriedkov EÚ a jednotlivých štátov. V záujme dosiahnutia čo najväčšieho dosahu makroregionálneho financovania by členské štáty a ďalší poskytovatelia finančných prostriedkov mali zabezpečiť, aby sa priority stanovovali, resp. menili v súlade s cieľmi stratégie.

Komisia vo svojej správe o pokroku z júna 2011 konštatovala, že v tejto súvislosti sa dosiahol významný pokrok, ale stále je potrebné vyvíjať ďalšie úsilie. Stratégia prinesie očakávané výsledky, len ak bude plne prepojená so všetkými dostupnými zdrojmi vrátane Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu, Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka, Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo², nástroja na prepojenie Európy, programu LIFE a s programami v oblasti výskumu a inovácií, vzdelávania, kultúry a zdravia.

Dôležité je zamerať sa na finančné a štrukturálne zmeny spojené s týmto zosúladením. Riadiace orgány operačných programov uskutočňovaných v tomto regióne by mali uplatňovať pružnejší prístup, napríklad by mali umožniť financovanie dlhodobých projektov a poskytovať počiatočný kapitál. Vnútroštátne a regionálne programy musia mať výraznejší nadnárodný rozmer, pretože spoliehať sa na programy územnej spolupráce nebude samo osebe stačiť. Musí pokračovať práca na rámci pre nástroj realizácie, prostredníctvom ktorého by sa zapojili medzinárodné finančné inštitúcie, ďalší poskytovatelia finančných prostriedkov a súkromný sektor, čím by sa zvýšil pákový efekt dostupných finančných prostriedkov.

Vo finančnom rámci na roky 2014 – 2020 boli prijaté významné opatrenia na zlepšenie podpory makroregionálneho prístupu. Stratégia pre región Baltského mora sa začala realizovať v roku 2009, teda v polovici programového obdobia, v dôsledku čoho bolo len málo možností, ako ovplyvniť obsah programov. V návrhoch politiky súdržnosti pre nasledujúce programové obdobie sú však zahrnuté jasné strategické a praktické väzby. Pri príprave partnerských zmlúv a operačných programov na regionálnej, vnútroštátnej, cezhraničnej a nadnárodnej úrovni je potrebné zohľadňovať makroregionálne ciele a priority. K dosahovaniu hmatateľných výsledkov prispieva tiež požiadavka zamerať financovanie na obmedzený počet tematických okruhov, ktoré sú z hľadiska tejto stratégie relevantné.

Je nevyhnutné, aby aktéri na všetkých úrovniach začali čo najskôr uvažovať o tom, akým spôsobom zosúladiť finančné prostriedky pre nadchádzajúce finančné obdobie a na aké priority sa pritom zamerať, pričom by mali vziať do úvahy akčný plán a ciele stanovené na úrovni stratégie a jednotlivých prioritných oblastí.

2.4. Riadenie

---

² Z ktorého by sa mal stať Európsky fond pre námorné otázky a rybné hospodárstvo, ako to pre nové finančné obdobie navrhuje Komisia.

Vzhľadom na pilotný charakter stratégie a skutočnosť, že sa do nej zapája veľmi rozsiahle spoločenstvo zainteresovaných strán vrátane miestnych a regionálnych orgánov, ministerstiev jednotlivých členských štátov, útvarov Komisie, medzinárodných finančných inštitúcií, zástupcov súkromného sektora a mimovládnych organizácií, je potrebná otvorená, ale účinná štruktúra riadenia.

Na základe doterajších skúseností Rada požiadala Komisiu a dotknuté členské štáty o spoluprácu pri „spresnení úloh a zodpovedností kľúčových zainteresovaných strán vykonávajúcich stratégiu EÚ pre región Baltského mora³ s cieľom poskytnúť transparentné usmernenia, pokiaľ ide o ich funkcie, a uľahčiť ich prácu v súvislosti s vykonávaním stratégie“.

Komisia v spolupráci s týmito zainteresovanými stranami vymedzila kľúčové úlohy a povinnosti pre každú zo štyroch hlavných skupín.⁴ Primeranú administratívnu kapacitu je potrebné zabezpečiť nie ako prínos pre stratégiu na úkor iných priorít, ale ako kapacitu, ktorá bude podporovať koherentnejšie úsilie.

- Komisia zabezpečuje celkovú koordináciu stratégie. Uľahčuje zapojenie príslušných zainteresovaných strán a v spolupráci s členskými štátmi monitoruje pokrok, podáva o ňom správy a hodnotí ho.
- Národné kontaktné miesta určené zapojenými členskými štátmi zabezpečujú celkovú koordináciu a podporu vykonávania stratégie vo svojom štáte, ale aj na celkovej úrovni.
- Akčný plán stratégie zahŕňa prioritné oblasti a horizontálne opatrenia, ktoré sa dohodli na základe rozsiahlych konzultácií. V záujme koordinácie týchto priorít a zabezpečenia včasných výsledkov koordinátori prioritných oblastí a vedúci horizontálnych opatrení dohliadajú nad vykonávaním projektov v rámci svojej oblasti a zároveň podporujú makroregionálny vplyv a zdieľajú výsledky.
- Vedúci hlavných projektov, teda projektov, ktoré premieňajú celkové ciele prioritných oblastí do konkrétnych činností s konkrétnym vedúcim a časovým harmonogramom, sú priamo zodpovední za uľahčenie praktického vykonávania stratégie v praxi.

Okrem toho sa na vysokej úrovni pravidelne schádza skupina zástupcov všetkých členských štátov EÚ s cieľom poskytovať Komisii poradenstvo v súvislosti s procesom vykonávania, v rámci ktorej je možné prediskutovať zásadné otázky o smerovaní stratégie a zabezpečiť celoeurópske zakotvenie stratégie. V záujme zabezpečenia výmeny osvedčených postupov bude Komisia podporovať spoločné stretnutia so skupinou na vysokej úrovni, ktorá bola zriadená pre stratégiu EÚ pre podunajskú oblasť. Je totiž potrebné posilniť väzby na podunajský región a ďalšie regionálne iniciatívy, ktoré sa týkajú Atlantického oceánu, Arktídy a iných regiónov. Je možné usporiadať aj ďalšie stretnutia, napríklad so skupinou na vysokej úrovni Partnerstva severnej dimenzie pre dopravu a logistiku.

---

³ Národné kontaktné miesta, koordinátori prioritných oblastí, vedúci horizontálnych opatrení, vedúci hlavných projektov.

⁴ Podrobnosti budú uvedené na stránke týkajúcej sa stratégie EÚ pre región Baltského mora.

S cieľom posilniť administratívnu udržateľnosť by sa mal preskúmať aj potenciál európskych zoskupení územnej spolupráce ako nástroja na úrovni stratégie alebo na úrovni jednotlivých prioritných oblastí.

2.5. Zapojenie zainteresovaných strán vrátane súkromného sektora

Jednou z podmienok úspechu stratégie je zapojenie všetkých relevantných zainteresovaných strán z verejného aj súkromného sektora. Tieto subjekty by mali byť zapojené na koncepcnej úrovni, to znamená, že by mali ovplyvňovať celkovú tvorbu stratégie (napríklad zapájaním sa do príslušných diskusií o vnútornom trhu), ale aj na praktickej úrovni, mali by teda prispievať k uskutočňovaniu stratégie (napríklad prostredníctvom projektov týkajúcich sa digitálneho trhu).

Takéto zapojenie je potrebné rozvíjať. Do hlbšieho dialógu medzi Komisiou, dotknutými členskými štátmi, združeniami obchodných komôr, konfederáciami priemyslu, regionálnymi výskumnými a inovačnými skupinami a mimovládnyimi organizáciami (napr. Baltské rozvojové fórum) by mala byť napríklad lepšie zapojená podnikateľská obec. Je potrebné podporovať cielené podujatia, hľadanie väzieb medzi záujmami stratégie a záujmami súkromného sektora a tiež konzultácie zamerané na strategické témy.

2.6. Susedné krajiny, regionálne a medzinárodné organizácie

Napriek tomu, že táto stratégia sa zameriava na EÚ, jej úspech závisí aj od úzkej a plodnej spolupráce so susednými krajinami. Je potrebné zintenzívniť spoluprácu, najmä spoluprácu s Ruskou federáciou, pričom by sa mali využiť už existujúce platformy⁵. Prostredníctvom týchto platforiem a v záujme predchádzania duplicity by sa spoločné priority mali rozpracovať do konkrétnych opatrení.

Napríklad nepretržitým dialógom so Severnou radou ministrov sa zabezpečí koordinovanejšie využívanie ľudských a finančných zdrojov. Podobne ďalšia spolupráca s Helsinskou komisiou (HELCOM) posilní uskutočňovanie akčného plánu stratégie a akčného plánu Helsinskej komisie pre Baltské more.

2.7. Zvyšovanie informovanosti

Je potrebné zvýšiť informovanosť o stratégii a výsledkoch, ktoré prináša. Túto potrebu zdôrazňujú Komisia aj Rada, pričom sa domnievajú, že Komisia a dotknuté členské štáty by ju mali naplniť prostredníctvom čo najširšieho okruhu aktérov a komunikačných kanálov. V záujme poskytnutia lepšieho prístupu k informáciám o financovaní, možnostiach nadväzovania partnerstiev a klastrovania projektov je potrebná výmena skúseností a osvedčených postupov prostredníctvom internetu, napríklad prostredníctvom vytvorenia webového portálu, ktorý by obsahoval odkazy na príslušné stránky. Nový dôraz na celkové ciele spolu s dostatočne propagovanými ukazovateľmi a cieľmi, ktoré sú opísané ďalej v texte, tiež prispeje k celkovému objasneniu stratégie.

2.8. Systém monitorovania

---

⁵ Ako je Severná dimenzia, Rada krajín Baltského mora, Severná rada ministrov, Helsinská komisia, vízia a stratégie súvisiace s Baltským morom (VASAB), subregionálna spolupráca pobaltských štátov (BSSSC), Únia miest Baltského mora (UBC) a BONUS – Spoločný program výskumu a vývoja v oblasti Baltského mora (iniciatíva podľa článku 185).

Rada požadovala „systém realistických a uskutočniteľných cieľov a ukazovateľov“. Komisia navrhuje tri vyššie uvedené celkové ciele: záchrana mora; prepojenie regiónu; zvyšovanie prosperity.

Tieto ciele dopĺňa celý rad ukazovateľov a cieľov. Ide o nové ukazovatele a ciele vychádzajúce z rozsiahlych konzultácií, ktoré sa však odvíjajú od existujúcich politik a dlhodobých plánov a poskytujú základ pre účinnejšie monitorovanie a hodnotenie. Komisia navrhuje, aby sa tieto ciele zahrnuli do prepracovaného akčného plánu spolu so všetkými ďalšími nevyhnutnými zmenami vrátane podrobných východísk pre ciele, ktoré sa budú podrobne monitorovať v správach Komisie.

Aj členské štáty sa vyzývajú, aby navrhli ukazovatele a ciele pre jednotlivé prioritné oblasti vrátane čiastkových cieľov a referenčných hodnôt pre dosahovanie celkových cieľov. To všetko uľahčí komunikáciu so širšou verejnosťou a zabezpečí strategické zameranie pri preskúmaní akčného plánu tejto stratégie, vymedzovaní priorít pri výbere kvalitných projektov a ich hodnotení, ako aj pri jasnejšej komunikácii o úspechoch dosiahnutých na základe stratégie.

3. Zavedenie nového rámca do praxe

Ciele záchrana mora, prepojenie regiónu a zvyšovanie prosperity vytvárajú jasný rámec pre najdôležitejšie výzvy, ktorým región Baltského mora a EÚ čelia, vrátane hlavných cieľov stratégie Európa 2020.

3.1. Záchrana mora

Pokiaľ ide o životné prostredie, celkovým cieľom pre Baltské more je dosiahnuť do roku 2020 dobrý environmentálny stav, v súlade s požiadavkou stanovenou v rámcovej smernici o námornej stratégii, a priaznivý stav ochrany podľa smernice o „biotopoch“, v súlade so stratégiou EÚ v oblasti biodiverzity a súvisiacimi cieľmi, ktoré sa majú splniť do roku 2021, ako sa požaduje v akčnom pláne Helsinskej komisie pre Baltské more.

Z hľadiska cieľa „záchrana mora“ má rozhodujúci význam prísnejšie vykonávanie príslušných právnych predpisov EÚ v oblastiach, ako je napríklad biodiverzita, biotopy, rybolov a eutrofizácia, v prípadoch, v ktorých úplné vykonávanie smernice o čistení komunálnych odpadových vôd, smernice o nitrátoch a rámcovej smernice o vode zaostáva za plánovaným harmonogramom.

V roku 2011 zo správy Svetového fondu na ochranu prírody o stave Baltského mora (WWF Baltic Sea Scorecard) vyplynulo, že hoci je toto more jedným z najznečistenejších na svete a jeho zlý stav ohrozuje kvalitu života 80 miliónov obyvateľov, ktorí žijú na jeho pobreží, intenzívne úsilie prináša výsledky, aj keď je ešte potrebné vykonať veľa práce.

Pre toto úsilie môže byť teraz prínosom jednotnejší prístup, ktorý umožňuje táto stratégia.

- Nato, aby sa zabezpečilo, že dohodnuté priority v oblasti životného prostredia sa pretavia do opatrení a že existujúce právne predpisy sa budú lepšie presadzovať, je potrebný **dlhodobý politický záujem na vysokej úrovni**. Napríklad odporúčania poskytnuté v rámci hlavného projektu týkajúceho sa odstránenia fosfátov z pracíh prostriedkov sa teraz musia zohľadniť v nových právnych predpisoch členských štátov.

- **Zosúladienie politík so stratégiou** – napríklad zabezpečenie, aby sa otázky životného prostredia a klímy (vrátane príslušných výstupov výskumu) zohľadňovali vo všetkých relevantných oblastiach politiky vrátane politiky dopravy, poľnohospodárskej politiky a politik priemyslu – tiež prispieva k dosiahnutiu cieľa dobrého stavu mora a primeranej ochrany pobrežia. Medziodvetvové plánovanie politík znamená, že dohodnuté priority pre región Baltského mora sa zohľadnia vo všetkých odvetviach v súlade s územnými potrebami. Príkladom takéhoto plánovania sú konkrétne agroenvironmentálne opatrenia v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky, ako sú ochranné pásma popri riekach a mokradiach alebo lepšie nakladanie so živočíšnym odpadom. Európska rada pri schvaľovaní stratégie v roku 2009 vyzvala na jej podrobné zosúladienie s integrovanou námornou politikou.
- Z hľadiska dosiahnutia cieľov stratégie v oblasti životného prostredia a klímy je mimoriadne dôležité **lepšie zosúladienie financovania** s cieľmi stratégie. Problémy Baltského mora sú príliš rozsiahle na to, aby ich mohli riešiť jednotlivé krajiny samostatne. Napríklad na zníženie počtu tzv. mŕtvych zón v tomto mori, ktoré v dôsledku nadmerného obsahu živín v súčasnosti pokrývajú až jednu šestinú morského dna, sú potrebné ďalšie koordinované investície do čistiarní odpadových vôd, okrem iného so zameraním na odstraňovanie fosforu a dusíka.
- V záujme dosiahnutia cieľov stratégie, ako je čistá a bezpečná námorná doprava, sú potrebné **užšie partnerstvá**, napríklad medzi štátnou správou, regionálnou a miestnou samosprávou a výskumnými inštitúciami a ďalšími zainteresovanými stranami, ako sú vlastníci lodí, prístavy, logistické spoločnosti a mimovládne organizácie. Intenzívna lodná doprava v súčasnosti zhoršuje problémy spôsobené nadmerným množstvom živín a nebezpečných látok pochádzajúcich zo zdrojov na pevnine tým, že znečisťuje ovzdušie, zvyšuje emisie skleníkových plynov, vypúšťa do vody ropné látky a iný odpad a zanáša do mora cudzorodé organizmy. Spoločné úsilie umožní, aby zainteresované strany zo súkromného sektora lepšie pochopili predpisy a normy, a aby verejný sektor získal informácie o podmienkach na trhu a jeho potrebách z prvej ruky.
- **Užšia spolupráca so susednými krajinami**, najmä s Ruskom, je potrebná napríklad v záujme dosiahnutia cieľov stratégie týkajúcich sa efektívneho a kompatibilného námorného dozoru, ako aj prevencie, pripravenosti a reakcie na katastrofy na mori a na pevnine. Dobrý príklad spoločného dozoru vo Fínskom zálive by sa mal rozšíriť na celé Baltské more.
- **Stanovenie spoločných priorít s regionálnymi a medzinárodnými organizáciami**, ako je napríklad Helsinská komisia, podporí úsilie stratégie o riešenie účinkov nebezpečných látok a deštruktívnych metód rybolovu vrátane ilegálneho, neregulovaného a nenahláseného rybolovu na biodiverzitu, pretože tieto účinky sa negatívne prejavujú nielen na zdraví rýb, ale aj ľudí. Vzhľadom na poloslané prostredie Baltského mora a pomalú výmenu vody (viac ako 30 rokov) majú nebezpečné látky mimoriadne poškodzujúci vplyv na jeho ekosystém. Pri podpore rozmanitosti a zdravia voľne žijúcich organizmov by sa mal zohľadniť aj vplyv zmeny klímy.

Nový rámec pre stratégiu týmto spôsobom posilňuje úsilie o záchranu mora. Teraz je potrebné, aby sa v tomto regióne plne využili príležitosti a nástroje, ktoré sa v tejto súvislosti ponúkajú.

Komisia navrhuje, aby sa v záujme dôsledného uplatňovania uvedeného posilneného rámca meral pokrok pri záchrane mora s pomocou nasledujúcich **ukazovateľov a cieľov**:

1. čistota vody – ukazovateľ: dosiahnutie dobrého environmentálneho stavu do roku 2020 vrátane zníženia zaťaženia živinami, v súlade s cieľmi a ukazovateľmi, ktoré sa stanovujú pri budúcej revízii rámcovej smernice o námornej stratégii a v aktualizovanom akčnom pláne Helsinskej komisie pre Baltské more z roku 2013;
2. rozmanitosť a zdravie voľne žijúcich organizmov do roku 2020 – ukazovateľ: zlepšenie biodiverzity a zdravia ekosystému, okrem iného v súvislosti s populáciami rýb, v súlade s aktualizovanými cieľmi, ktoré Helsinská komisia stanoví v roku 2013, a v súlade s revíziou rámcovej smernice o námornej stratégii;
3. včasné prijatie (v roku 2013) a plné vykonávanie (do roku 2021) aktualizovaného akčného plánu Helsinskej komisie pre Baltské more;
4. čistá lodná doprava – ukazovateľ: odstránenie ilegálneho vypúšťania odpadu do roku 2020, a bezpečná lodná doprava – ukazovateľ: zníženie, do roku 2020, počtu nehôd o 20 % v porovnaní s úrovňou zaznamenanou v roku 2010;
5. vypracovanie cezhraničných námorných priestorových plánov založených na ekosystémoch v celom regióne do roku 2015;
6. prispôsobenie sa zmene klímy prijatím integrovaného plánu a programu ochrany pobreží do roku 2020;
7. väčšia bezpečnosť zintenzívnením spolupráce medzi orgánmi námorného dozoru prostredníctvom lepšej výmeny informácií a koordinovaných opatrení na zvýšenie povedomia o námornej problematike a efektívnosti na mori do roku 2015.

3.2. Prepojenie regiónu

Vzhľadom na veľké vzdialenosti, zložité klimatické podmienky a nízku hustotu infraštruktúry majú mnohé oblasti na východe regiónu Baltského mora a v severnom Fínsku a Švédsku naďalej jednu z najnižších mier dostupnosti v celej Európe. Okrem toho, že takéto chýbajúce prepojenia spôsobujú vysoké náklady a neefektívne využívanie energií, predstavujú aj prekážku vnútorného trhu a dosiahnutia cieľa územnej súdržnosti.

Prioritné oblasti, ktoré prispievajú k dosiahnutiu cieľa „prepojenie regiónu“ tejto stratégie, môžu využiť obnovený rámec stratégie na zabezpečenie inteligentných, udržateľných a inkluzívnych územných riešení.

- **Politický záujem na vysokej úrovni** je mimoriadne dôležitý, napríklad v záujme uľahčenia uskutočňovania Plánu prepojenia s baltským trhom s energiou, ktorého cieľom je zabezpečiť regionálnu energetickú infraštruktúru potrebnú pre náležité fungovanie vnútorného trhu a vyššiu bezpečnosť dodávok. Politický záujem je predpokladom pre včasné investície i reformy trhu.
- **Lepším zosúladením politik** sa uľahčí vytvorenie skutočnej multimodálnej makroregionálnej dopravnej siete. Príslušné ministerstvá musia v spolupráci s Komisiou, Partnerstvom severnej dimenzie pre dopravu a logistiku a ďalšími

regionálnymi subjektmi zabezpečiť koherentnejšiu politiku dopravy, námornú politiku, politiku životného prostredia a zmeny klímy.

- Podmienkou pre existenciu udržateľnej a ucelenej infraštruktúry, ktorá by preklenula pretrvávajúce rozdelenia medzi východom a západom a severom a juhom regiónu, je lepšie **zosúladenie financovania** so stratégiou, ako aj **užšie väzby so susednými krajinami**. V záujme realizácie prioritovaných projektov sú potrebné lepšie plánovanie a koordinácia rozvoja infraštruktúry a jej financovania. To by sa malo zabezpečiť v rámci usmernení pre TEN-T s plným využitím, napríklad, platformy Partnerstva severnej dimenzie pre dopravu a logistiku a finančných prostriedkov poskytovaných prostredníctvom nástroja na prepojenie Európy a rámca TEN-T.

Vzhľadom na to, že v rámci cieľa „prepojenie regiónu“ sa makroregionálne úsilie zameriava na rozvoj ľudského potenciálu a vytváranie inteligentnejšieho dopravného a energetického systému, ktorý bude lepšie využívať existujúce zdroje, tento cieľ je v súlade s cieľmi inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu stanovenými v stratégii Európa 2020 a so súvisiacimi hlavnými iniciatívami. Pri napĺňaní tohto cieľa je potrebné v plnej miere využiť nové návrhy politiky súdržnosti, najmä v záujme dosiahnutia pokroku v oblasti cezhraničnej infraštruktúry. Na vonkajších hraniciach by tento cieľ mal podporovať modernizáciu colnej infraštruktúry EÚ, súvisiaceho vybavenia, systémov, ako aj rozvoj administratívnej kapacity. Okrem toho je potrebné venovať pozornosť odolnosti infraštruktúry voči prírodným katastrofám alebo katastrofám spôsobeným človekom.

V záujme zabezpečenia primeraného sledovania Komisia navrhuje, aby sa na meranie pokroku využívali nasledujúce **ukazovatele a ciele**:

1. lepšie a udržateľné vnútorné a vonkajšie prepojenie regiónu, skrátenie času potrebného na prepravu a času čakania na vonkajších hraniciach vďaka podpore z nástroja na prepojenie Európy – ukazovateľ: dokončenie všetkých siedmich prioritných projektov TEN-T na súši a na mori, ktoré sa týkajú tohto regiónu, napríklad stále spojenie cez Fehmarnský pás do roku 2020 a Rail Baltica do roku 2024;
2. vzájomné prepojenie trhov pobaltských štátov s energiou so zvyškom regiónu, v súlade s Plánom prepojenia s baltským trhom s energiou – ukazovateľ: plné a environmentálne udržateľné prepojenie trhov s plynom a elektrinou do roku 2015;
3. väčšia spolupráca pri spoločnom cezhraničnom riadení, plánovaní a výstavbe infraštruktúry vrátane infraštruktúry, ktorá vedie cez morské oblasti.

3.3. Zvyšovanie prosperity

Európska únia sa naďalej borí s ekonomickými ťažkosťami. V správe o stave regiónu za rok 2011, ktorá je každoročným hodnotením konkurencieschopnosti a spolupráce v regióne Baltského mora⁶, sa uvádza, že po roku, v ktorom bol vo väčšine častí regiónu zaznamenaný rast, sa vyhliadky pre tento región zhoršujú. V správe sa zdôrazňuje vzájomná závislosť hospodárstiev EÚ a význam spolupráce pre udržateľný hospodársky rast.

Cieľ „zvyšovanie prosperity“ posilňuje prostredníctvom obnoveného rámca stratégie opatrenia zamerané na obnovu rastu v súlade s cieľmi stratégie Európa 2020. Podporuje

---

⁶ Zverejnenej Baltským rozvojovým fórom, Severnou radou ministrov a Európskou investičnou bankou.

tvorbu politík a ich uskutočňovanie, a to prostredníctvom jasnejšieho zamerania na rast a zamestnanosť a tým, že tvorcom politík umožňuje získať lepší celkový prehľad o súvisiacich alebo protichodných trendoch. V záujme rýchlej transpozície právnych predpisov, ktorými sa zabezpečí dobré fungovanie vnútorného trhu, je potrebný väčší **politický záujem**. Je to veľmi dôležité, pretože väčšina obchodu prebieha v rámci makroregiónu.

- **Zosúladením politík** sa zabezpečí koherentný rozvoj kľúčových odvetví, ako je poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka (vrátane lesníctva) a rybolov. Reforma spoločnej politiky v oblasti rybného hospodárstva je príkladom revízie politiky uskutočnenej v nadväznosti na odporúčanie stratégie týkajúce sa decentralizovaného riadenia rybného hospodárstva v rámci jednotlivých teritórií.
- Podporou Inovácie v Únii v celom regióne Baltského mora sa umožní **zosúladenie financovania** prostredníctvom programového prístupu. V záujme dosiahnutia cieľov stratégie Európa 2020 je potrebné vyčleniť viac prostriedkov na výskum a inovácie a podporovať inteligentnú špecializáciu v rámci regiónu. Príležitosti, ktoré ponúka Horizont 2020, je potrebné v plnej miere využiť.
- **Dialógom medzi zainteresovanými stranami** vrátane Komisie, členských štátov, obchodných komôr a konfederácií priemyslu by sa malo podporiť zameranie stratégie na priemyselnú politiku v tomto regióne. V súlade s hlavnou iniciatívou stratégie Európa 2020 „Priemyselná politika vo veku globalizácie“ a iniciatívou na podporu malých a stredných podnikov „Small Business Act“ stratégia pre región Baltského mora podporuje malé a stredné podniky (pričom sa dodržiavajú pravidlá poskytovania štátnej pomoci), a to tým, že zlepšuje ich prístup k financovaniu, zabezpečuje lepšiu právnu úpravu a pomáha im prispôsobiť sa globalizácii. Dôraz sa musí klásť na ekologické a nízkouhlíkové technológie, ktoré sú silnou stránkou tohto regiónu. Práve v súvislosti s nimi sú potrebné užšie väzby medzi politikou a rozvojom trhu. Potenciál rastu majú aj kľúčové námorné odvetvia. Vzniknutým potrebám musia zodpovedať zručnosti, kvalifikácie a vzdelávacie programy.

Okrem toho je v súlade s hlavnou iniciatívou stratégie Európa 2020 „program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta“ potrebné rozvíjať hlbší dialóg medzi sociálnymi partnermi týkajúci sa budúcich výziev, pred ktorými bude stáť trh práce, ako sú napríklad demografické zmeny. V tejto súvislosti by sa malo zohľadniť aj zvýšenie produktivity práce a zníženie štrukturálnych rozdielov v rámci regiónu, ako aj makroregionálny rozmer sociálneho začlenenia a verejného zdravia.

Mobilita a rozvoj zručností by sa mali podporovať prostredníctvom existujúcich iniciatív, ako je napríklad výmenný program Nordplus a ďalšie súčasné a budúce nástroje, ako napríklad „Erasmus pre všetkých“ a „Mládež v pohybe“. Mali by sa uľahčiť kultúrne výmeny. Príležitosti na mobilitu výskumných pracovníkov a šírenie inovácií, ako je napríklad program výskumu a vývoja v oblasti Baltského mora BONUS, by sa mali využiť v plnej miere. Podporovať by sa mala účasť všetkých vekových kategórií a všetkých odvetví na výmenných programoch a programoch spolupráce v oblasti vzdelávania a vedy. Novým heslom musí byť „obeh mozgov“, musí sa však zabrániť „úniku mozgov“. Všetky zainteresované strany musia spolupracovať aj vo vzťahu k menej príjemným stránkam mobility, napríklad v oblasti boja proti organizovanej trestnej činnosti vrátane nelegálneho obchodu a pašovania.

Komisia v súlade s obnoveným rámcom navrhuje, aby sa na meranie pokroku využívali nasledujúce **ukazovatele a ciele**:

1. do roku 2020 dosiahnuť 15 % nárast objemu obchodu v rámci regiónu a cezhraničných služieb;
2. do roku 2020 dosiahnuť 20 % zvýšenie počtu ľudí, ktorí sa zúčastňujú na programoch kultúrnej, vzdelávacej a vedeckej výmeny a spolupráce;
3. okrem uvedených strategických ukazovateľov by mohlo byť užitočné použiť aj nasledujúce ukazovatele, ktoré by stratégiu zasadili do širšieho kontextu sociálno-ekonomického vývoja regiónu:
  - (a) znižovanie rozdielov, ktoré sa meria zvýšením HDP menej rozvinutých členských štátov;
  - (b) znižovanie miery nezamestnanosti prostredníctvom dosiahnutia cieľa 75 % zamestnanosti ľudí vo veku od 20 do 64 rokov, ktorý je stanovený v stratégii Európa 2020;
  - (c) celkové výdavky na výskum a vývoj, merané mierou investícií do výskumu a vývoja a inovácií, ktorá by mala do roku 2020 v celom regióne dosiahnuť najmenej výšku 3 % (cieľ stanovený v stratégii Európa 2020);
  - (d) dosahovanie vnútroštátnych cieľov vychádzajúcich z cieľov v oblasti klímy a energetiky stanovených v stratégii Európa 2020.

4. Cesta vpred

Stratégia EÚ pre región Baltského mora posilňuje prostredníctvom praktických návrhov, ktoré zohľadňujú geografické charakteristiky tohto regiónu a jeho makroregionálnu dynamiku, využívanie dostupných prostriedkov poskytovaných EÚ a jednotlivými členskými štátmi. Jej cieľom je pretaviť politický záujem vo všetkých otázkach do vôle konať.

Prepracovaný rámec stratégie, ktorý je uvedený vyššie, toto úsilie konkrétne posilňuje. Uľahčuje prijímanie opatrení a dosahovanie výsledkov tým, že sa zameriava na tri hlavné celkové ciele: záchrana Baltského mora; prepojenie tohto rozsiahleho regiónu a zvyšovanie jeho prosperity. Kládne pritom dôraz na politický záujem, uľahčenie podrobnejšieho zosúladenia politik a financovania a vyjasnenie zodpovedností dotknutých strán. Podporuje lepšie zapojenie zainteresovaných strán, užšiu spoluprácu so štátmi, ktoré nie sú členmi EÚ, a so súkromným sektorom a lepšiu komunikáciu. Všetko vzťahuje k ukazovateľom a cieľom a zavádza systém sledovania a hodnotenia s cieľom merať pokrok pri plnení cieľov.

Je dôležité, aby dotknuté vlády a regióny odpovedali na výzvu spojenú s vykonávaním stratégie vyčlenením dostatočných zdrojov, a aby sa na všetkých úrovniach včas zvažovali možnosti zosúladenia financovania v rámci prípravy na nasledujúce finančné obdobie.

Komisia je presvedčená, že tento rámec má ucelený a udržateľný prínos k hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti a k cieľom inteligentného, inkluzívneho a udržateľného rastu stanoveným v stratégii Európa 2020. Komisia preto vyzýva Radu, aby toto oznámenie posúdila a schválila.